

Makroekonomie jako věda: úvod a metodologie

5EN203_Makroekonomie I
Zimní semestr 2018/2019

Ing. Martin Slaný, Ph.D.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Nástroje makroekonomie

Vztah k mikroekonomii (*deduktivní přístup*)

- moderní makroekonomie vychází z mikra (často koncept reprezentativní domácnosti i firmy – optimalizační chování)
- Makroekonomie jako mikroekonomie na agregátní úrovni (nástroje analýzy a otázky k řešení jsou rozdílné).

Vztah k ekonometrii (*induktivní přístup*)

- ekonometrie využívána k formulaci základních makroekonomických “zákonů”;
- empirické potvrzování makroekonomických teorií (případně odhadování budoucího vývoje);

Dlouhé versus krátké období

Co determinuje rozdíl?

- mikroekonomie: flexibilita výrobních faktorů
- makroekonomie: flexibilita cen

Krátké období (SR)

- základní IS-LM model;
- agregátní poptávka;
- agregátní nabídka;
- Mundell-Flemingův model otevřené ekonomiky;
- makroekonomická politika.

Dlouhé období (LR)

- národní účetnictví;
- teorie růstu.

Práce s modely

- Model je zjednodušeným znázorněním ekonomiky, jsou zohledněny pouze hlavní složky.
- Máme zájem analyzovat
  - **směr vztahů** (např. zvýší se I s růstem r či jejím poklesem ?) a jejich
  - **kvantitativní dopad** (o kolik se zvýší I , vzroste-li r o procentní bod?),
... Proto se skládá model ze souboru matematických vztahů.
- Zatímco v mikroekonomii lze provádět částečně **řízené experimenty**, v makroekonomii nikoli. Kdo by chtěl být ve skupině, na níž se testuje chování na trhu práce při nulové podpoře v nezaměstnanosti?
- nikoli řízené, ale někdy „historické“ experimenty.

Model a makroekonomie

- Model není plným popisem reality, nemusí být realistický, ale musí být vnitřně **konzistentní**;
- musí být přesně definovaný s jasnými **předpoklady**;
- mají být předpoklady reálné? (neoklasika vs. keynesiánství);
- existence předpokladu *ceteris paribus*;
- dobrá teorie nemůže být vágní, její předpovědi musí být **falzifikovatelné** (možno vyvrátit);
- většina modelů je **deterministická**: prvky a vztahy mezi nimi jsou pevně dány;
- realita je ale **stochastická**: charakter náhodných jevů a procesů.

Stručná historie makroekonomie

Před Keynesem (do roku 1936):

- neexistovala samostatná makroekonomie
- Adam Smith *The Wealth of Nations* (1776)
- později Jean Baptiste Say či Thomas Malthus

Rané období (1936-1968):

- **John Maynard Keynes: *General Theory of Employment, Interest, and Money*. (1936)**
- John Hicks: *Mr. Keynes and the "Classics"; A Suggested Interpretation* (1937)
- Lawrence Klein (1955) a další – mnoha rovnicové ekonometrické model
- William Phillips (1958) – Phillipsova křivka
- měnová versus fiskální politika (monetarismus): Milton Friedman, James Tobin, Edmund Phelps;

Období revoluce:

- V raných keynesiánských modelech nebylo zahrnuto žádné mikroekonomické chování, optimalizační úlohy
- vmíchávání mikro základů: spotřebí chování – Ando a Modigliani (1963), portféliové teorie peněz – James Tobin (1958), investiční chování – Robert E. Lucas (1971)
- Lucasova kritika
- Robert Prescott, Thomas Sargent – racionální očekávání

Moderní makroekonomie (1982-nyní):

- teorie RBC: Finn Kydland a Robert Prescott (1982)
- sladění kompatibility mezi krátkým a dlouhým obdobím
- Nová keynesovská ekonomie – modely vycházející z neoklasického základu, ale s nedokonalou flexibilitou cenami a nedokonalými trhy (Gregory Mankiw, Olivier Blanchard, Yvette Yellen, Georg Akerlof, Romer),
- Nová klasická makroekonomie (Robert Barro, Robert Lucas, Thomas Sargent),
- modely všeobecné rovnováhy (DSGE).

Dnešní hlavní proud (mainstream)

Hlavní proud se shoduje, že:

- individuální jedinci i firmy optimalizují;
- platí racionální očekávání (v dlouhém období);
- ceny jsou flexibilní v dlouhém období;
- v krátkém období existují tržní nedokonalosti:
  - menu costs,
  - nedokonalá konkurence,
  - strnulosti reálných mezd,
  - nedokonalosti kapitálových trhů,
  - informační asymetrie.

Doplňková literatura

- O přínosu jednotlivých ekonomů k rozvoji vědy:
<http://www.econlib.org/biographies/#content>
- Zásadní metodologický text: Milton Friedman (1953) *Essays in Positive Economics*
<https://pdfs.semanticscholar.org/4af4/acabcbae145c9d21bca3cfb34fdbb55282a0.pdf>
- Vybrané kapitoly k hlubšímu propojení dějiny ekonomického myšlení a makroekonomické teorie: Snowdon, Brian; Vane, Howard (2005). *Modern Macroeconomics*. Edward Elgar.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

